

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/2305/2023.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Budapest Környéki Törvényszék 6.Pkf.51.359/2023/5. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

Indokolás

- [1] Az indítványozó jogi képviselője (dr. Patakiné dr. Schneider Márta ügyvéd) útján alkotmányjogi panaszt nyújtott be, amelyben az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CL. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján a Budapest Környéki Törvényszék (a továbbiakban: másodfokú bíróság) 6.Pkf.51.359/2023/5. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alaptörvény I. cikk (1)–(3) bekezdései, VI. cikk (1) bekezdése, XVI. cikk (1) és (3) bekezdései, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése sérelmét állítva.
- [2] 1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege a rendelkezésre bocsátott bírósági iratok szerint a következő. Az indítványozó édesapának mint különélő szülőnek a 2015-ben született gyermekével való kapcsolattartását a szülők a Fővárosi Törvényszék 50.Pf.637.289/2019/6. számú döntésével jóváhagyott egyezségben rendezték. Az indítványozó 2023. április 9-én elmaradt kapcsolattartás pótlására való kötelezés miatt fordult bírósághoz, ugyanis ebben az időpontban megjelent az átadás helyüül kijelölt helyen, de az édesanya nem adta át a gyermeket, a telefont sem vette fel. A kérelmezett édesanya azért nem biztosította a kapcsolattartást, mert értelmezése szerint ugyan az egyezség szerint az indítványozót megilleti a tavaszi szünet második felében az időszakos kapcsolattartási jog, de a bíróság ebből „kiemelte” a húsvét vasárnapot és húsvét hétfőt, úgy, hogy megosztotta a két ünnepnapot a szülők között. E szerint az indítványozót húsvét hétfőn illette meg a kapcsolattartási jog, a páros ünnep első napját a kérelmezett anyával tölthette a gyermek.

- [3] Az első fokon eljáró Érdi Járásbíróság 16.Pk.50.006/2023/5. számú végzésében elrendelte a kapcsolattartás végrehajtását. A kapcsolattartás módját szabályozó ítélet, valamint a 2022/2023. tanév rendjéről szóló 22/2022. (VII. 29.) BM rendelet (a továbbiakban: BM rendelet) alapján megállapította, hogy a tavaszi szüneti kapcsolattartás 2023. április 9. napja és 11. napja között illetve meg az indítványozót. A kérelmezett édesanya akadályozta az időszakos kapcsolattartást azzal, hogy egy nappal később adta át a gyermeket [lásd: a bírósági nemperes eljárásokról szóló 2017. évi CXVIII. törvény (a továbbiakban: Bnptv.) 22/B. § (4) bekezdés a)–d) pontjai].
- [4] A kérelmezett fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság 6.Pkf.51.359/2023/5. számú végzésében az Érdi Járásbíróság végzését megváltoztatta és indítványozó kapcsolattartás végrehajtása iránti kérelmét elutasította. A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokon eljáró Érdi Járásbíróság lényeges eljárásjogi szabályt nem sértett, helyesen állapította meg a tényállást. A végzés indokolása szerint ugyanakkor „[t]évedett az elsőfokú bíróság, amikor azt állapította meg, hogy a kérelmezett neki felróhatóan megszegte a kapcsolattartásra vonatkozó határozatban írtakat, mivel a kérelemmel érintett időpontban, azaz 2023. április hó 9. napján a kérelmezőnek a gyermekkel nem volt kapcsolattartási joga”. 2023. április hó 9. napján (húsvét vasárnap) a másodfokú bíróság értelmezése szerint az indítványozónak azért nem volt kapcsolattartási joga, mert a BM rendelet „7. § (3) bekezdése szerint a tavaszi szünet előtti utolsó tanítási nap 2023. április 5. (szerda), a szünet utáni első tanítási nap 2023. április 12. (szerda). Ebből következően a tavaszi szünet 2023. április 6-tól április 11-ig tartott. Ebben a hat napos időszakban négy nap ünnep volt. A kapcsolattartásra vonatkozó határozat értelmében a kérelmező a gyermekkel a hatnapos tavaszi szünet húsvéti napokon kívüli négy napjának második felében, továbbá húsvétkor az ünnep második napján – azaz 2023. április hó 10. napján (húsvét hétfőn) – volt jogosult a kapcsolattartásra”. Ezen indokok miatt a másodfokú bíróság a Bnptv. 1. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 389. §-a és 383. § (2) bekezdése szerint megváltoztatta az elsőfokú bíróság végzését és az indítványozó kérelmét elutasította.
- [5] 2. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be alkotmányjogi panaszát. Az Alaptörvény I. cikk (1)–(3) bekezdései sérelmét állítva előadta, hogy kapcsolattartáshoz való jogát kellő indok nélkül akadályozni, korlátozni és a zavartalan kapcsolattartást megghiúsítani csak alapjogának sérelmével lehet, a másodfokú végzés azért sérelmes, mert nem állapította meg az anya „felkészítési kötelezettségét” a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 4:178. § (1) bekezdése alapján. Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése sérelmét állítva az indítványozó az Alkotmánybíróság több olyan határozatát idézi, amelyek a gyermek és a szülő közötti kapcsolattartáshoz való jog alkotmányos tartalmával foglalkozott [3312/2017. (XI. 30.) AB határozat; 30/2021. (XII. 1.) AB határozat]. Az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdése sérelmét az indítványozó abban látja, hogy az ügyben eljáró másodfokú bíróság nem

ismerte fel, hogy döntésével a gyermek egészséges fejlődését veszélyezteti, továbbá akadályozta a gyermek kapcsolattartáshoz való jogának érvényesülését. Az indítvány szerint „[a]z eljárás másodfokú bíróság nem adhat felmentést egy ilyen gyermekét veszélyeztető anyának a jogerős ítéletek és a tanév rendjére vonatkozó rendelet átértelmezésével”. Az indítványozó értelmezésében jogosult a kapcsolattartásra a gyermek iskolás korától az őszi, téli és tavaszi szünetben, a szünet fele időtartamában pedig a szünet második felében a kezdő nap 9 órától a záró nap 18 óráig azzal, hogy a szünetek időtartamára a vonatkozó miniszteri rendelet az irányadó, tehát nem a húsvéti ünnepek. Az indítványozó szerint számos bíróság nem osztja a másodfokú bíróság jogértelmezését és elrendeli a kapcsolattartás végrehajtását, ezáltal sérül az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése. Végül arra is kitér az indítvány, hogy meglátása szerint az ügyben eljárás másodfokú bíróság nem ismerte fel az ügy alapjogi relevanciáját, nem tárta fel a hivatkozott alapvető jogok tartalmát, tévesen értelmezte a kapcsolattartás végrehajtásának elrendelésére vonatkozó jogerős ítéleteket és egyezséget [Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése és XVI. cikk (2) bekezdése].

- [6] 3. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján megvizsgálva a befogadhatóság feltételeit a jelen ügyben a következőket lehetett megállapítani.
- [7] 3.1. Az indítvány az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőn belül érkezett. A kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtására irányuló kérelem tárgyában hozott döntés alkotmányjogi panasszal támadható {3067/2021. (II. 24.) AB határozat, Indokolás [9]}. Az indítványozó alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, hiszen az Alkotmánybíróság eljárását megelőző, alapul fekvő eljárásban kérelmezőként vett részt, így érintettnek minősül, és jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. A jogi képviselő meghatalmazását csatolták.
- [8] Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget. Az indítványozó az Abtv. 27. § (1) bekezdésére alapított kérelmében megjelölte az Alaptörvény I. cikkének sérelmét. Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében azonban az Alaptörvény I. cikke az állam kötelezettségeit határozza meg az alapjogok védelme és biztosítása érdekében, és nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot, így közvetlenül e rendelkezés vonatkozásában nincs helye alkotmányjogi panasznak {lásd például: 3231/2014. (IX. 22.) AB végzés, Indokolás [8], legutóbb lásd például: 3439/2022. (X. 28.) AB határozat, Indokolás [24]}.
- [9] 3.2. Az indítvány a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeinek részben tesz eleget. Az indítványozó ugyanis az Alaptörvény XVI. cikk (3) bekezdésének, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének a sérelmére vonatkozóan alkotmányjogi szempontból értékelhető indokolást nem adott elő.

Egyrészt az Alaptörvény XVI. cikk (3) bekezdésének és XXVIII. cikk (7) bekezdésének sérelmét csupán állította a panaszos, de semmivel nem indokolta ezen alapjogok esetleges sérelmét. Másrészt az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában nem mutatta be, hogy a támadott bírói döntések miért és mennyiben okozzák e rendelkezés sérelmét, tehát nem hivatkozott olyan pontosan körülírt, releváns alkotmányjogi érvekkel alátámasztott alaptörvény-ellenességre, amelyet az Alkotmánybíróság érdemi vizsgálat tárgyává tudott volna tenni. E tekintetben ezért a kérelem nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában írt követelményének, és annak elbírálására nincs lehetőség.

- [10] 3.3. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát.
- [11] 3.3.1. Az Abtv. 29. §-a szerinti „alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést” illetően az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg. Az Alkotmánybíróság 3067/2021. (II. 24.) AB határozatban határozta meg a szülő és a gyermek kapcsolattartáshoz való jogának tartalmát. Az időszakos kapcsolattartás végrehajtásával összefüggésben az Alkotmánybíróság 3066/2022. (II. 25.) AB határozatában a kapcsolattartás pótlására vonatkozó alkotmányos elvárásokat elvi éllel fogalmazta meg. 30/2021. (XII. 1.) AB határozatában pedig – a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet 30. § (5) bekezdés második mondata alkotmányossági vizsgálata során – az ünnepnapra eső kapcsolattartás végrehajtásának alapjogi, alkotmányossági összefüggéseivel foglalkozott.
- [12] Jelen alkotmányjogi panasz ezen gyakorlathoz képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [13] 3.3.2. A második – a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre vonatkozó – feltételt érintően az Alkotmánybíróság a következőkre mutat rá.
- [14] Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, valamint XVI. cikk (1) bekezdése sérelmét állító indítványozói hivatkozás valójában nem alkotmányossági, hanem törvényességi kérdésre vonatkozik: az indítványozó az eljáró bíróság jogértelmezésének a [BM rendelet 7. § (3) bekezdésének értelmezése] és jogalkalmazásának helytállóságát vitatja (a Bpntv. alapján történt döntéshozatal), valamint a kapcsolattartás végrehajtása tárgyában megszületett döntést sérelmezi, abban bízva, hogy az Alkotmánybíróság azt alapjogi sérelemnek minősítve majd megváltoztatja. Jelen ügyben is hangsúlyozza a testület, hogy az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság

következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e, mint ahogy azt sem vizsgálja az Alkotmánybíróság, hogy a bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika általánosan elfogadott szabályaihoz {a legutóbbi gyakorlatból lásd például: 3427/2020. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [12]}. A „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]}. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}.

- [15] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben sem látott indokot arra, hogy fent idézett gyakorlatától eltérjen, és megállapította: önmagában az, hogy az indítványozó a kapcsolattartás végrehajtása tárgyában meghozott bírói döntést helytelen jogértelmezésen alapulónak, ezáltal tévesnek és magára nézve sérelmesnek tartja, nem tekinthető az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésével és XVI. cikk (1) bekezdésével összefüggésben értékelhető alkotmányossági kérdésnek. Mindezek alapján megállapítható, hogy az indítványban foglaltak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét sem vetik fel. Az Alkotmánybíróságnak nincs lehetősége arra, hogy a másodfokú bíróság BM rendelet értelmezésével összefüggő döntését a húsvéti ünnepekre vonatkozó kapcsolattartásra nézve felülbírálja.
- [16] Összefoglalva: az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet az Alaptörvény felhívott rendelkezéseivel összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni, és amely ezért az indítvány érdemi vizsgálatát indokolná.
- [17] 4. A fentiek szerint az alkotmányjogi panasz részben nem teljesíti az Abtv. 27. § (1) bekezdése, a 29. §-a, valamint az 52. § (1b) bekezdés e) pontjában írt befogadási kritériumokat, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2024. április 9.

*Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró*

*Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Patyi András s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró*